

СНН

СРБСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ

СРБСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ

СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ

Пешта, 1838–1849.

Будимпешта, 18. мај 2006.

Нова серија, г. XVI, бр. 20

Опраштање матураната Српске гимназије

„Срећа долази сама...”

Фото: ИВАН ЈАКШИЋ

Активности батањских ђака

Приближавањем краја још једне школске године, задаци и обавезе ученика батањске Српске основне школе и њихових педагога су се увишестручили.

При прегледу збивања која се тичу Српске основне школе и забавишта у Батањи, на кратко се морамо вратити у прошли месец, на име, у априлу су обављени уписи најпре у нашу поменућу основну школу, а затим и у Српски дечји вртић: охрабрујућа чињеница је да је у школску установу уписано седам будућих ђака првака – шесторо из Српског забавишта и један из мађарског вртића. Српски вртић ће од септембра добити шесторо нових малишана. Узимајући у обзир број уписане деце, свакако, може се констатовати да се наставља позитивна тенденција пораста броја уписаних у нашу образовну институцију.

У томе удео има, свакако, и педагошки колектив, односно, онај породични амбијент који влада унутар другог дома. На то се надовезује и богат програм који се остварује унутар већ поменуте установе. Посебан нагласак се ставља на неговање и очување српског језика и културе, па се зато сваке године приређује и такмичење из српског језика. Ове године, ова већ традиционална манифестација одржана је 3. маја: у надметању у казивању прозе и поезије учествовало је 22 ученика, а заступљени су били сви разреди.

Трочлани жири у саставу: протојереј Илија Галић, парох батањски, Катица Силађи и Катица Царић-Бирћик, учитељице у пензији, уопште није имао лак задатак. Наиме, међу заиста сјајним интерпретацијама морао се одредити за оне најбоље. О великој дилеми кројача соломоновских одлука говори и чињеница да иако је на самом почетку такмичења било речено да се неће делити специјална награда, ипак, чланови жирија су инсистирали да се додели и посебно признање, а оно је припало Иштвану Таначу.

Код нижих разреда, треће место освојила је Грета Винце, ученица 1. разреда, друго је заузео Тамаш Станојев из 2. разреда, док је најбоља у својој категорији била Александра Фица, ученица 2. разреда, која се представила песмом „Лутке рачунају“, Десанке Максимовић.

Код ученика виших разреда постигнут је следећи резултат: треће место припало је Бетини Шоперла, ученици 8. разреда, на другом се нашла Кинга Пајко из 5. разреда, а убедљиво прва, са „Белешкама једне Ане“, Моме Капора постала је сјајна Вероника Ваш, ученица 8. разреда.

Победницима су додељене књиге и повеље, а оно што ваља констатовати на основу овогодишњег такмичења из српског језика јесте да су ученици показали велики напредак у акцентуацији, језичком изговору, глуми, имали су прави избор, рецитовали су песме које су биле прилагођене њиховом узрасту. Десанка Максимовић, Драган Лукић, Милован Данојлић и остали српски књижевници, пре свега дечји аутори, били су и овом приликом највише котирани.

Након веома успешног такмичења из српског језика, за које су велике заслуге имале учитељица Станислава Гајић и наставница Снежана Ковачевић, није остало пуно времена за одмор. Наиме, одмах сутрадан, 4. маја уследило је сакупљање папира. Уз вођство наставника Николе Бенеша, деца су обишавши бројна батањска домаћинства, сакупила чак 2.758 килограма папира. Својеврсно такмичење одржано је и приликом сакупљања хартије: прво место узели су ученици 5. разреда, сакупивши 1.005 килограма, друго је припало седмацима са 564, док су се на трећем месту нашли ђаци 3. и 4. разреда са 441 килограмом папира.

У сваком случају, деца су показала примерну марљивост, што је резултирало великом количином сакупљеног папира, а већи део добијеног новца биће потрошен крајем маја када ће се приредити традиционална прослава Дана деце.

До тада, наравно, нема предаха: деца се већ припремају за учешће на прослави „Дана града Батање“, која ће се одржати 27. маја. До краја овог месеца треба да изађе нови број школског часописа „Бачка уста“, а затим следи окончање школске године, уједно и опроштајна свечаност осмака која је заказана за 10. јуни.

Дакле, крај школске године у батањској Српској основној школи одвија се радно, у знаку марљивих припрема за приредбе на којима ће доминирати српски језик, фолклор, тј. српска култура. **П. М.**

Културне активности у Баји

Изложба сенћанских сликара

У организацији Верског и културног удружења Срба у Баји и Народносног центра у Жупанији Бач-Кишкун, у Баји је 4. маја отворена изложба сенћанских сликара Живојина Брановачког и Беле Речкоа.

У Народносном центру поставку је, након поздравних речи, отворио Иштван Хајду, мањински референт који је и детаљно представио два уметника из Сенте. Он је подсетио да је договор у вези са иницијативом о представљању уметничких вредности из Војводине, тј. Србије, са Милошем Апићем, председником Самоуправе Срба у Баји постигнут још раније, међутим, сада се и практично остварује једна изложба која одише војвођанским духом мултикултуралности и мултиетничности.

Иштван Хајду је приликом своје беседе посебно истакао радове и врлине врских уметника, чланова сенћанске Ликовне групе „Арт 90“.

Иако се раније истицао портрети, пејзажима и мртвом природом, Живојин Брановачки се публици у Баји представио предивним иконама. Педесеттворогодишњи уметник је признао да је у свет православља тек недавно закорачио, међутим, опчињен духом и духовношћу, потпуно се, у последње време, предао православљу и сликању икона. Поставку од 18 икона први пут је изложио, и то баш у Баји.

Бела Речко, такође је свесно изабрао своје слике које ће изложити у граду на Шугавици. Наиме, у колекцији радова место су добила и остварења на којима се виде српске

православне цркве у Баји и Стоном Београду, односно Спомен-крст трговаца у древној Сентандреји. Осим наведених дела, ту су и веома упечатљиве слике на којима су четкицом овековечени детаљи очаравујућег света природе који заслужује много већу пажњу и бригу од стране човечанства. На међи контраста светла и сенки пролазност је неминовна поготово када се ради о стварности и машти Беле Речкоа који уопште није равнодушан према салашима, шумама, рекама, људској блискости. Мајстор осветљавања изражајности природе подједнако успешно се креће како у свету уља, акварела, тако и у графици.

У сваком случају, након свечаног отварања којем је присуствовао и протојереј Лазар Пајтић, архијерејски намесник родом из Сенте, који је имао велике заслуге што су се поменути уметници представили и у граду на Шугавици, у Народносном центру људи су се још дуго дивили уметничким делима Живојина Брановачког и Беле Речкоа.

Изложба двојице сликара из Сенте у бајском Народносном центру може се погледати до краја маја, а уколико се некоме допадне било који њихов рад, он се на лицу места може откупити. Иначе, обојица су по једну своју слику поклонили Бајцима.

Пошто је поставка веома занимљива, квалитетна и за њу влада интересовање, није незамисливо да ће се она ускоро наћи и у другим нашим насељима где вековима у миру и толеранцији живе Мађари и Срби.

Предраг Мандић

О предстојећим програмима у Сегедину

Помоћ дечјим камповима

Срби у Сегедину сваке године мај проводе у знаку бројних приредаба, манифестација, а тако ће бити и овом приликом. Управо због тога, сазвана је заједничка седница Сегединске српске заједнице и Самоуправе Срба у Сегедину којом је председавао Томислав Роцков, председник бираног тела Срба у граду на Тиси.

Он је присутне информисао да су на недавно одржаном заседању Савета удружења мањинских самоуправа у Сегедину на дневном реду били програми током маја којих ће бити на претек.

Баш зато, и Срби у Сегедину морају водити бригу на који начин ће бити заступљени на разним приредбама (17. маја гост у сегединском Српском клубу био је Антал Хајзер, председник Уреда за националне и етничке мањине у Мађарској, који је говорио о изборној процедури која се тиче мањина). Пар дана касније 20. маја са почетком у 10 сати следи прослава храмовне славе летњи св. Никола, а истога дана у оквиру „Дана града Сегедина“ одржаће се и „Дан народности“ приликом којег ће, у оквиру фолклорног програма

на Тргу Дугонич, српску мањину представљати КУД „Дукати“ из Деске и Оркестар „Лале из Баната“.

Ни последњи викенд у мају неће протећи без занимљивих догађаја. Наиме, 25. и 26. текућег месеца у Дому народности одржаће се дводневна међународна конференција под насловом „Заједничка прошлост, садашњост и будућност домаћих и мањина у Војводини“. Серију приредаба привешће крају мањински фудбалски турнир који се планира за 28. мај.

Чланови двеју српских организација донели су одлуку и у вези са финансијским потпомагањем кампова: за приређивање како Српског језичког кампа „Вук Караџић“ тако и батањског комплекс логора, изгласана је новчана помоћ од по 50.000 форинти, а материјална подршка пружиће се и Српској забавишној групи у Риго улици приликом прославе Међународног дана деце.

Следећа седница Сегединске српске заједнице и Самоуправе Срба у Сегедину заказана је за почетак јуна текуће године.

П. М.

Рецитатори са учитељицом Станиславом Гајић

„Тесла” на даскама театра „Подијум”

Нешто другачије

Каталин Ладик

У години обележавања 150. годишњице рођења Николе Тесле, у новопештанском театру „Подијум”, 12. маја одржана је премијера истоименог аудиовизуелног ораторијума у режији познате авангардне уметнице, Каталин Ладик. У овом занимљивом пројекту, „Голуба” тумачи редитељка лично, а улога „Наратора” поверена је Јосипу Маторици. Пре самог перформанса изузетно малом броју посетилаца приказан је документарни филм о Николи Тесли, који детаљније приказује америчку фазу његовог живота и рада.

Први пројекат Српског позоришта у Мађарској реализован у текућој години, у сваком случају био је знатно другачији од свега онога на шта је до сада домаћа публика навикла. Бољи познаваоци алтернативног театра сигурно познају Каталин Ладик из неких њених ранијих пројеката по којима је у тзв. авангардном позоришту бивше Југославије оста-

вила неизбрисив траг. Овога пута Ладикова је без обзира на време и место показала да упркос свему и даље располаже неисцрпном самоњој својственом креативном енергијом и да је, поигравајући се звуком, покретом и маском, као основним средствима комуникације са публиком и самом собом, у стању да се ухвати у коштац са мистеријом генија, чију тајну деценијама покушавају да открију уметници разних профила.

Откриће тајне Универзума, божични пренос енергије, мистерија електрицитета, бескрајна је листа Теслиних научних преокупација, а нешто са тог дугачког списка у виду аудио-визуелниг перформанса публици је уз свесрдну помоћ Јосипа Маторица у сопственом тумачењу покушала да дочара Каталин Ладик. Колико је у томе успела показати наредне, надамо се пуно боље посећене представе.

С. М.

Изложба о сентандрејском Музеју

Фотографије Атиле Мудрака изложене у Србији

Као резултат сарадње Српске православне црквено-уметничке збирке и панчевачког Архива, 16. маја у овом граду отворена је изложба фотографија Атиле Мудрака из фото-албума о сентандрејском Музеју објављеног 1998. године. Од аутора тог репрезентативног издања, историчара уметности, Косте Вуковића сазнајемо да је до свега овога дошло на иницијативу директора Архива, Милана Јакшића, учесника неколико иконописачких колонија у Сентандреји. Инспирисан лепотом „северне српске северњаче” и у жељи да успостави чвршће односе са нашом заједни-

цом, господин Јакшић до сада је у више наврата помогао разне културне пројекте, међу њима штампање црквеног календара за 2006. годину.

Подсетимо, фото-албум је штампан у 2000 примерака, којих већ одавно нема у продаји, а захваљујући финансијској помоћи Архива Панчева и у сарадњи са Привредном комором, у продаји ће се ускоро наћи још 500 примерака овог драгоценог издања. Отварању изложбе репродукција фотографија, поред Косте Вуковића присуствовала је Каталин Регеч, представница Градоначелничког уреда Сентандреје.

С. М.

Стапарци поново у Чипу

Осму годину пријатељевања Стапарци и Чипљани започели су прошлог петка срдачним пријемом у Српском клубу „Вук Караџић”, после којег су гости из Војводине смештени код својих више него срдачних домаћина. Наредног дана, у суботу пре подне настављене су међусобне посете и друговања старих познаника, који по влаштитом сведочењу, боље познају чипљанске српске домове, него своје сопствене. Као посебан куриозитет овога пута побратими из Мађарске организовали су путовање бродом у Будимпешту, што је за Стапарце представљало праву атракцију.

Два аутобуса са 70-ак путника кренула су пут места Сигетујфалу у суботу после подне, а путовање је потом настављено воденим путем све до мађарске престонице у коју

се стигло „по дану”, а испловило „по ноћи”. И једно и друго сасвим сигурно остаће у трајном сећању присутних, као и раздрагана, весела и опуштена атмосфера, којој је поред доброг вина допринела и одлична свирка оркестра из Тукуље.

Последњи дан боравка протекао је у прављењу планова за будућу сарадњу, међу које свакако спада узвратна посета Чипљана Стапару у другој половини године. Као и раније и овом приликом у братском дружењу учествовали су званичници са обе стране. Оноко успут правила се и статистика, а она каже да су се у протеклих осам година мештани два села сусрели тачно 16 пута. Констатовано је, такође, да нема ама баш никаквих разлога да се та цифра и надаље пропорционално не повећава.

С. М.

Јосо Маториц

Још једно дело Имреа Кертеса преведено на српски

Енглеска застава – збирка судбинских питања

Кертесово дело „Енглеска застава”, у преводу Ксеније Детони, једна је од оних прича у којима се истовремено исприча пуно, а да је опет за неког довољан један одломак. Тај одломак гласи: „Изненада је пројурио и неки ауто, врло сличан ципу, поклопац мотора му је био потпуно прекривен плаво-бело-црвеним британским бојама, енглеском заставом... Потом су нестали и возило и рука и енглеска застава – све је ишчезло иза завоја, а и плесак је полако утихнуо”.

Сама наративна структура базирана је на ситуацији одлагања. Та енглеска застава, која се стално очекује, појављује се тек на последњим страницама приповетке од педесетак страна (цитирани одломак). Поступак одлагања, тако карактеристичан за европску, пре свега средњовековску послератну књижевност, омогућава да се постигне више „поенти”, с тим да се она цен-

трална, везана за енглеску заставу, остави као тренутак „објављивања” истине, који се дешава готово узгред, успут. Овакв нарративни поступак дугује донекле композиционим техникама познатим у музичкој пракси.

Приповест о енглеској застави прича, претпоставимо, сам писац, дакле Имре Кертес групи својих пријатеља и ученика приликом прославе свог рођендана. Прича је срочена у првом лицу, као сећање, подсећање на оно прошло, које се преноси и објашњава младима. На почетку, налазимо се у ситуацији послератне Мађарске, где наратор ради у редакцији новина, које контролишту комунистичке власти. После ситуације нестанка уредника редакције због дојаве, и кроз пресудно упознавање са писцем Ернеом Сепом, пратимо полагање „губитак илузија” и суочавање са репресивним поретком. Наратор се

окреће стварима које су бежање – музици, позоришту, читању, учењу страних језика.

Управо за време часова италијанског језика, наратор постаје сведок револуционарних догађања на улицама Будимпеште и присуствује тренутку проласка ципа на коме је нацртана „енглеска застава”. У садашњем тренутку, аутор схвата да између његовог сећања, искуства живота и онога што као знање може пренети млађима, постоји јаз и неразумевање – јер коначно „живети је само услуга Богу”.

Другим речима, Имре Кертес поставља мноштво питања – шта је то стваралаштво и каква је његова веза са животом, са сећањем? Под какву лупу треба стављати стваралаштво настало у време катастрофе, суспензије, насиља и ванредности? Ако размислимо, можда и назремо одговоре.

Д. Ј.

Зачис са поклоничког путовања

Верници из Мађарске на Фрушкој Гори

Фрушкогорски манастири смештени су на падинама Фрушке Горе, у области Срема. Манастири су подигнути у средњем веку, својим постојањем су специфични и врло значајни за историју не само Срба у Угарској, него и за Турску, Хабзбуршку монархију, Југославију... „Као такви, припадају укупној баштини српског народа а доприносе бољем упознавању односа Срба са суседима, па и неким удаљенијим земљама. У увалама леполикe Фрушке Горе, и човек се вековима исказивао даровима свог духа, што се најбоље види у бројним манастирима, због којих неки писци Фрушкогорје називају трећа Света Гора, после Атоске и Синајске, сматрајући да није случајан распоред ових светилишта на земљи, јер, наводно, одговара распореду неких сазвежђа на небу.”

Било како било, архитектонска и ликовна лепота, као и улога духовног средишта фрушкогорских манастира у животу српског народа били су довољан разлог да парохјани и парохјанке, српски православни верници из мохачког намесништва, на челу са својим духовним пастирима јерејем Предрагом Хајдуковићем, парохом печујским и јерејем Јованом Бибићем, парохом сантовачким, главним организаторима поклоничког путовања, крену на пут с циљем да походе део богатог културно-историјског наслеђа Србије које данас броји 16 манастира, с тим што су неки у рушевинама а неки су пак само делимично обновљени. Историја Сремског Атоса некада је била много лепша, богатија, наима, постојало је преко тридесет манастира. Међутим, зла времена, пре свега Други светски рат, велики број светиња претворио је у рушевине. Те рушевине својом прошлошћу и данас говоре, садрже у себи духовност која привлачи.

Па можда баш зато, у екипи поклоника није било само Срба, српских православних верника из Барање и Бачке, него је било и мађарских реформата, као и верника Мађарске православне цркве из Будимпеште и Сегедина. Људи добре воље који су били заинтересовани за наше светиње, а преко њих и за православље.

Из Печуја, преко Мохача и Сантова, 13. маја седамнаесторо њих је кренуло на поклонички пут који је обећавао право духовно освежење, напајање из духовног извора фрушкогорских манастира. Међутим, та тринаестица овом приликом заиста је донела несрећу: не у смислу времена (био је прави сунчани дан), нити у смислу не дај Боже саобраћајне несреће. Једноставно, десио се малер који је био кобан за остваривање посета, похођења манастира предвиђених за први дан.

Шта се десио? Наш аутобус је у Новом Саду „танкирао” и након сипања горива кренуо даље. Међутим, након неколико метара стао је и ни мацац даље. Црне слутње у вези са квалитетом горива оствариле су се: требало је очистити резервоар.

Јован Бибић, парох сантовачки, у разговору са монахињама

Ова непредвиђена непријатност у потпуности је пореметила планирани програм. Док је јереј Предраг Хајдуковић ужурбано покушавао да пронађе друго превозно средство, као замену док се аутобус из Мађарске не поправи, догле је у међувремену донета одлука да се хуманитарни прилог Печујаца пребаци путничким аутомобилом. Наиме, захваљујући великодушној понуди господина Стевана Попадића, бизнисмена у Печују, на поклоничко путовање понето је и пет картона чоколада са пиринчом и више картона соје.

Чоколаде су стигле на праву адресу, у Дечје село у Сремској Каменици. Испоруку слаткиша у установи која је основана 5. новембра 1975. године и броји 157 становника различитих узраста, обавили су јереј Јован Бибић, парох сантовачки и аутор овог чланка у својству потпредседника црквено-општинског одбора.

Опкољен својим радозналим малишанима, на хуманости српских православних верника из Мађарске захвалио се господин Видоје Радловић, један од старатеља, васпитача Дечјег села које носи име др Милорада Павловића. Са друге стране, било је задовољство гледати како у рукама и устима трогодишњег Аце нестаје чоколада.

Овакав призор добро је пао и о. Бибићу и аутору чланка, а атмосфером стеченом у Дечјем селу – да су били тамо – сигурно би били одушевљени и остали поклонници који су се у међувремену нашли у Сремским Карловцима. Овде су погледали Саборни храм и Богословију, а затим, већ уз помоћ поправљеног

аутобуса, наставак програма уследио је у Малој Раваници. У највећој и главној задужбини кнеза Лазара која је грађена између 1376. и 1381. године, госте из Мађарске поздрвила је игуманија Анастасија. Наши поклонници, боравак у Врднику, искористили су за поклоњење моштима светог цара Лазара.

Следећа станица била је Велика Ремета, манастир који је према легенди почетком XIV века основао краљ Драгутин. Према званичним подацима Ремета, која је посвећена светом великомученику Димитрију, први пут се помиње 1562. године. Ту у манастиру обновљеном 1982. године, поклонници су присуствовали бденију, а срели су се и са игуманом Стефаном који им је поделио брошуре и књиге. Ноћење је такође било овде, у манастирском конаку.

Сутрадан, 14. маја, екипа поклоника из Мађарске најпре је посетила манастир Гргетег где је имала част да присуствује светој литургији коју су са осталим свештеницима служили јереји Предраг Хајдуковић и Јован Бибић. Многима је можда највећи духовни угођај у манастиру, који је грађен 1471. године, значио сусрет са копијом хиландарске чудотворне иконе Богородице Тројеручице која је 24. јула 2002. године пренета уз пратњу хиландарских монаха са Атоса, где ће остати трајно као заштитница Фрушке Горе и свих њених манастира. Верници су били очарани и осталим лепотама древног здања, поготово капелом преподобног Серафима Саровског коју им је представио архимандрит Доситеј. Настојатељ светиње посвећене Преносу моштију св. оца Ни-

колаја у Бари гостима из суседне државе поделио је књижице и друге поклоничке, а затим им је указао не-свакидашњу част позвавши их за трпезу љубави.

Из Гргетега, где живи 20 монахиња, пут наших поклоника водио је у Крушедол, задужбину последње српске деспотске породице у Срему. Манастир је изграђен од 1509. до 1514. године, посвећен је Благовестима Пресвете Богородице, а ту је сахрањена цела породица Бранковић. Штавише, овде почивају и мошти два српска патријарха: Арсенија III Чарнојевића и Арсенија IV Јовановића Шакабенте, вођа двеју великих сеоба. Наравно, поред поклоњења моштима светородне породице Бранковића, посебна пошта одата је и патријарху Арсенију III Чарнојевићу, под чијим вођством је 1690. године извршено пресељавање Срба из јужних крајева, односно, њихово насељавање у Угарску. Захваљујући свом црквеном поглавару, духовна моћ једног прогоњеног и угроженог народа, српског, оставила је неизбрисиве трагове у Сентандреји, Будиму, Јегри, Мишколцу, Сегедину, Баји и да не набрајамо даље.

Верници предвођени јерејима Хајдуковићем и Бибићем тешка срца су се опростили од Крушедола и свој пут наставили до Сремских Карловаца где је уприличен ручак, а затим је правац било Стражилово. Ту почива велики српски песник, истакнути представник српског, па и европског романтизма – Бранко Радичевић. Посмртни остаји рано преминулог песника су из Беча 1883. године пренети на Стражилово, где су на гробу исклесани стихови из његовог *Бачког растанка*: *Много жтео, много започео, час умрли њега је замео.*

Као некада Бранко, и поклонници из Мађарске су уживали у природним благодатима фрушкогорских падина.

Упркос малеру аутобуса, уживали су и у целом поклоничком путовању. Жофиа Имрењи из Сегедина, иначе кћерка свештеника Мађарске православне цркве, која је раније боравила у манастиру Месић, рекла је следеће: „Радује ме што сам могла да походом светиње у Фрушкој Гори. Осетила сам исти тај дух, зидине, атмосферу која је присутна и код нас”. Синиша Ножица из Шиклоша који је први пут боравио на поклоничком путовању признао је: „Нама многим све ове ствари биле су непознате. Задовољни смо сви ми јер смо стекли увид у делић богатог нам православља. Убеђен сам да ћу још бити учесник поклоничких путовања а то, између осталог, и зато кажем јер смо већ почели размишљати о следећим одласцима с циљем да се поклонимо нашим светињама”.

Ту информацију младог Србина из Шиклоша потврдио је и јереј Предраг Хајдуковић који је подвукао: „Поред свега, што нам се десио првог дана, презадовољан сам. Обишли смо и походили бројне наше манастире и веома ми је драго што су у кругу наших верника већ искреле нове иницијативе, на помолу су идеје које се везују за Грчку и Румунију”.

Предраг Мандић

Све је спремно за 12. самостално вече Културно-уметничког друштва „Табан”

Старе кореографије, у новом руху

На Табанској вечери заказаној за 3. јун, чланови популарног фолклорног ансамбла подсетиће своју верну публику кореографија које су изводили пре више година, али сада уз бројне новине

Чланови КУД-а на окупу

Чланови будимпештанског КУД-а „Табан” врше последње припреме за своје 12. самостално вече, које ће се по традицији одржати у Културном центру „МОМ”, у будимском 12. кварту. Трећег јуна ове године популарни Табанаши ће покушати да превазиђу себе саме и да од публике измаме аплаузе, још јаче од оних, иначе врло бурних, које сви памтимо са ранијих концерата. Јер, осим путовања којима се сви радују и унурашњег задовољства због постигнутог, њима су аплаузи гледалаца једина сатисфакција за труд који улажу како би се на овим просторима што дуже очувала српска фолклорна баштина и била представљена другим народима, у свом њеном богатству.

На питање докле се стигло са припремама, руководиоца „Табана”, Душан Вуковић каже:

– Припреме су у току, што значи да интензивно одржавамо пробе и дорађујемо неке ситнице како бисмо направили добар програм, као и претходних година. Из неких техничких разлога кореографи из матице нису могли да дођу када смо били у пуном саставу, током јануара и фебруара месеца, тако да до ове Табанске вечери нисмо стигли да приведемо крају рад на новој кореографији. Зато овога пута нећемо имати нову кореографију, али ће на програму бити неке старе које су гледаоци можда већ заборавили. Ми смо их сада обновили, тако да ће сигурно бити гледалаца који их неће ни препознати.

У програм смо укључили дечју групу, а музичка пратња биће нам оркестар „Бидо” из Бечеја и Крунослав Агатић-Кића, који је наш стални члан од оснивања КУД-а.

Упркос томе што немамо нову ко-

реологију, потрудили смо се да се ово вече разликује од досадашњих, која су можда помало личила једно на друго. Позвали смо у госте етно групу „Жива вода” из Београда. Они негују такозвани етно мелос: обрађују старе народне песме и уклапају их уз нове музичке ритмове. У Србији је то сада распрострањено, има пуно таквих група, па ће и наши гледаоци видети једну од њих. Њих је више на бини и сада треба видети како ћемо организовати њихов наступ. Наравно, измене у програму су увек могуће у последњем тренутку, али се имамо чврсто обећање да ће они учествовати на нашем концерту.

Осим тога, предложили смо сарадњу и члановима Српског позоришта у Мађарској и они су такође потврдили учешће. Њих ћемо такође укључити у програм, што је новина у односу на наше раније концерте.

КУД „Табан” ће се представити публици са шест кореографија, не рачунајући тачке дечје групе и наступе инструменталиста. После концерта ћемо, као и ранијих година, приредити игранку и пријем за госте. Већ је договорено да на балу свира оркестар „Зора” Крунослава Киће Агатића. Ту ће бити и наши пријатељи из Бечеја и Бачке Паланке.

Да ли старе кореографије под-разумевају и старе костиме, или ћемо видети и неке нове елементе?

– Костими се мењају. На пример, извешћемо игре из околине Пирота и за ту прилику набавићемо нове женске и мушке антерије, које су најважнији део ношње. Добићемо нове ношње и за игре из околине Књажевца и Пчиње. Ипак, за неке кореографије ћемо користити ношње

које већ имамо, јер су нове јако скупе и није их лако набавити.

Да ли ћемо осим у виду нових ношњи, видети нека освежења и у самом саставу ансамбла?

– У женском делу ансамбла имамо освежење, док је мушка постава остала иста. То није велика трагедија, јер и са овим бројем мушких чланова успевамо да саставимо кореографије. Неколико девојака које су се у рад укључиле прошле јесени и крајем зиме, наступиле у неким кореографијама, док ће неке које су такође нове у ансамблу ступити на сцену када за то буду потпуно спремне.

Дечја група се такође припрема. Пробе одржавају уторком, док ми старији вежбамо два пута недељно. У раду са њима треба доста стрпљења јер су деца доста оптерећена школским обавезама и ваннастав-

ним активностима, али и поред тога постоји једна група основношколског узраста која упорно вежба и спремна је да наступи на Табанској вечери.

Докле се стигло у увежбавању нове кореографије и када ће она бити спремна за извођење?

– Планирали смо да поставимо на сцену црногорску грађанску игру „Линђо”, која се игра у паровима. Кореографија је доста тешка, захтева више времена за увежбавање, па се надам да ћемо са њом бити спремни на јесен. Ношњу за те игре још нисмо наручили, јер ћемо прво сачекати да се уради кореографија. Не желимо да идемо толико унапред, јер су померања рокова или измене увек могуће, као што смо зимус морали да одложимо припремање нове кореографије због заузетости кореографа.

На репертоару имамо четрнаест кореографија, а можда и више, тако да од тог броја увек можемо да саставимо добар програм. Стало нам је да одржавамо те старе кореографије, да их публика не заборави, а исто тако и да увек приредио нешто ново.

Претпостављамо да је један овакав концерт прилично скуп. Како је обављен менаџерски део посла?

– Финансирамо се захваљујући конкурсима разних фондова, менистарстава и других институција, на које се редовно јављамо. На тај начин смо од почетка године успели да повећамо буџет КУД-а. Осим тога, надамо се да ће нам и даље излазити у сусрет наше самоуправе, како земаљска и будимпештанска, тако и кварталске. Предајемо пријаве на конкурсе за конкретне програме и трошкове, па смо тако на пример предали молбу специјално за Табанско вече, мада резултате очекујемо тек после концерта. Осим тога конкурисали смо за набавку неких народних ношњи, а такође и за неке наступе. Недавно смо имали наступ у Српском Ковину, на Фолклорном фестивалу националних група у Мађарској. Извели смо две кореографије: Ужице и Влашке игре, а у овој години имали смо и више наступа у Будимпшети.

Д. Ј.

На фестивалу у Српском Ковину „Табан” је извео Влашке игре

Неуспео концерт у српској цркви у Будимпешти

Ретко се дешава да са једног културног догађаја сви оду незадовољни: и посетиоци, и извођачи и организатори. А управо то десило се прошле недеље, у пештанској српској цркви светог Ђорђа. Присуство свих споменутих ипак није било довољно да културни догађај буде одржан, тачније, не онакав какав је планиран. Уместо најављеног концерта Градског хора „АС” из Вршца и звезде српске оперске сцене, првака Београдске опере Оливера Њега, присутни су имали прилику да присуствују нечему што није имало много везе са културом.

Наиме, Епархија будимска и Црквена општина у Будимпешти одштампале су и посетиоцима ђурђевданске прославе у Текелијануму поделиле позивнице у којима се каже да ће 14. маја 2006. године после литургије, у свечаној сали задужбине Саве Текелије, у 11.30 часова, бити одржан концерт хора из Вршца. Програм је назван „Хорски ватромет”, а уз печате Српске православ-

Песма зачињена горчином

не црквене општине у Будимпешти и месног пароха, оца Мирослава Шешевића, стоји да ће на репертоару бити дела православне духовне и световне музике.

Вођени овим званичним позивом, покуцали смо на врата Текелијанума у заказано време, али пошто тамо није било никога, упутили смо се у цркву где се света литургија управо завршавала. У недостатку било какве информације о гостујућим уметницима, међу верницима је прострујала вест да се не зна да ли ће ни где концерт бити одржан. То је потом потврдио и отац Мирослав Шешевић. Он је у присуству хора, који је у том тренутку већ полако улазио у цркву, рекао да њему нико из Епархије будимске није потврдио одржавање концерта и да стога није био у прилици да верницима који су присуствовали литургији пружи информацију о томе. Сала Текелијанума није била спремна за овај културни догађај, па је концерни клавири који су Вршчани специјално због планираног концерта донели у Будимпешту, остао у камиону.

Обраћајући се присутнима, отац Шешевић и руководилац хора, Анђелка Сучевић, су на моменте врло полемичним тоновима, износили своја виђења целе ситуације, а идеју гошће да је клавири могао да буде унет и у цркву ако већ није у Текелијанум, пештански парох је оценио као недопустиву. Збуњени посетиоци су из њиховог обраћања могли да закључе да је непријатност за све присутне настала услед неблаговремене и неодговарајуће комуникације на релацији Сентандреја – Будимпешта. Видно незадовољан ситуацијом у коју је доведен, отац Шешевић је ипак најавио краћи наступ хора, и извинио се гостима што због неодложних обавеза мора да напусти њихов мини-

концерт. Да је права штета што публика у Будимпешти није имала прилике да дуже ужива у дивним и добро увежбаним гласовима, уверили смо се већ после прве од три нумере које су извели заједно са Оливером Његом.

Треба рећи да је овај врхунски певач дошао у Будимпешту без икаквог хонорара, на молбу професора Факултета музичке уметности у Београду Николе Рацкова, иначе координатора активности вршачког хора и десне руке диригенткиње Анђелке Сучевић. Зато и нисмо сигурни да су баш сви актери овог до-

гађаја имали у виду ко им је у гости-ма, као ни то да је организовању овог догађаја, који је могао бити врхунски, требало приступити много професионалније.

Било како било, пропуштена је прилика да се о српској заједници у Мађарској пусти још један у низу добрих гласова. Уместо тога, гости су, како су изјавили нашем недељнику, пештанску српску цркву напустили огорчени, не толико неспоразумима око саме организације, колико количином некултуре која их је тамо дочекала. Задржавање у Ваци улици искористили су да посете католичку цркву и договоре концерт за мађарску и инострану публику. Надају се да ће им после њега Будимпешта остати у лепшем сећању.

Драган Јаковљевић

Концерт хора „АС” у Сентандреји

Мало публике

На позив и у организацији Епархије будимске, у Сентандреји је 13. маја гостовао вршачки хор „АС”. Концерт је одржан у суботу у сентандрејској Градској кући са почетком у 18 часова, а поред Његовог преосвештенства епископа будимског г-дина Лукијана, представника Епархије будимске и српске самоуправе, овом занимљивом музичком догађају присуствовао је прилично мали број посетилаца. Права штета, с обзиром да су се те вечери на репертоару хора налазила врхунска дела православне духовне музике као и други популарни музички жанрови, а са њима су заједно наступили признати уметници, Оливер Њего и Никола Рацков. О коме се заправо ради илуструје податак да је хор од оснивања, 1999. године за успешан рад награђен златном медаљом на Републичком такмичењу хорова, победник је на такмичењу хорова у Шапцу, а два пута је освојио златну медаљу на смотри хорова Војводине.

Хор „АС” је имао бројне наступе у градовима Србије, Румунији, Мађарској, Грчкој, Босни и Херцеговини. Негује мултижанровски репертоар домаћих и страних композитора: духовну музику, хорова из опера, српске народне и варошке песме, музику балканских народа, канцоне, шансоне, романсе, грчку музику, забавне и цез композиције, филмску музику. У реализацији програма учествују бројни солисти, као и велика имена из света вокалне и драмске уметности. У протеклих сдам година хор је израстао у значајну културну вредност Вршца и Баната и ансамбл без којег се у том региону не може замислити ни једна већа културна светковина.

С. М.

Нераспаковани клавири

Градски хор „АС” из Вршца у Мађарској је гостовао по препоруци епископа банатског господина Никанора, а у договору са Будимском епархијом. Са шездесетак хориста и њиховом диригенткињом Анђелком Сучевић, у Будимпешту су допутовали и солиста Оливер Њего, познати баритон, као и професор Никола Рацков, шеф катедре за медије при Факултету музичке уметности у Београду, који је до сада реализовао преко 2.200 концерата широм света. Концертни клавири који су специјално за ову прилику донели у Будимпешту, остао је, нажалост, неупотребљен.

Због грубих пропуста у организацији концерта, вршачки Градски хор „АС” и првак Београдске опере Оливер Њего су, после краћег наступа, напустили Будимпешту са огорчењем

ИЗ НАШЕ

ИСТОРИЈЕ (14)

Наставак ратовања с Бугарима

После Властимирове смрти на власт у Србији су дошла његова три сина: Мутимир, Стројимир и Гојник. Они су међу собом поделили државну територију, али је најстарији брат Мутимир остао главни владар, а млађа браћа су му била подређена.

Делјење државне територије међу члановима владалачког рода била је честа појава и у другим европским државама раног средњег века, јер се због економске неразвијености друго није ни могло делити, није било шта друго да се дели осим земље и људи којима се владало. Тај обичај се, међутим, у случају словенских држава дуже задржао него другде, што је, због честих сукоба међу члановима владалачког рода, било извор сталне нестабилности.

Иако је Властимир успешно одбио бугарски напад, Бугарска се и даље ширила и није одустајала од намере да покори Србију. Када је 852. године на власт у Бугарској дошао кан Борис, он је, вероватно и из мотивације да освети пораз свога оца Пресијама, заратио против Србије, али ни он није постигао успех. Мутимир, Стојимир и Гојник удруженим снагама су потукли војску коју је кан Борис послао против њих, а Борисов син Владимир и дванаест великих бољара пали су у српско ропство, те је Борис био присиљен да склопи мир са Србима. После склопљеног мира бугарски заробљеници су били ослобођени и Мутимирова два сина су их испратили „до границе, до Расе”. Кан Борис је Србима послао велике дарове што су Срби узвратили, како је то налагао обичај. Срби су Бугарима дали два роба, два сокола, два ловачка пса и осамдесет крзних хаљетака. Бугари су тај поклон касније тумачили као српски данак.

После склопљеног мира на неко време је дошло до затишја са Бугарском, али је ускоро настала унутрашња криза у Србији јер су се Властимирови синови међусобно завадили. Као победник је изашао најстарији брат Мутимир, који је ухватио два млађа брата и – како би их онемогућио да се дигну против њега – предао их бугарском владару Борису. Поред себе је задржао Гојниковог сина Петра, али је тај његов синовац побегао у Хрватску. Хрватски двор је у то време, а и касније, пружао уточиште члановима српског владалачког рода када су морали бежати од својих рођака или од Бугара и Византинаца.

Стојимир је остатак живота провео у изгнанству у Бугарској. Његов син Клонимир се оженио Бугарком у добио сина Часлава који ће касније одиграти веома значајну улогу у српској историји тог времена.

Предраг Степановић

ПИСМА

ИЗВЕСНОЈ

Бисери под ногама

Враћам се ономад из цркве, са оног несудијеног концерта (зашто несудијеног, видећеш на шестој страни) и размишљајам како је права штета што су уметници из матице превалили толики пут бадава. Пустисмо их да из Пешите оду тек тако. То му дође као да ти неко пред кућу проспе бисере и каже да у сада твоји, а ти га изгрдиш што ти прави неред, јер си баи мало пре тога опрала бетон. И не само што смо их пустили да оду не упознавши их, него уместо извињења што не можемо да их угостимо како доликује јер су (јесу ли?) банули изненада, ми скоро да обрисасмо под са њима. Додуше, то су учинили само поједини међу нама, али је све некако мирисало да се наступа и у наше име.

Попричах после са гостима и они ми се изјадаше како су обишли цео свет али да овако нешто још нису доживели. Само што не закукаше. На несрећу у несрећу, повели са собом и новинаре да овековече и разгласе дивоту коју је требало да видимо и чујемо, а нисмо. Ипак, колеге нису поиле бадава, јер ће, кажу, имати о чему да пишу. У преводу: куку нама!

Куд ћу, шта ћу, кренем уступ са њима Ваџи улицом да им малчице олакшам муку и покажем неке знаменитости. Да барем који кестен извадим из ватре. Шетају људи, још полушамућени од доживљеног у Српској улици, и хајде, кад већ пролазе, да сврате у католичку цркву. Миса завршена, али не мари. Светишеници се одушеве због доласка наших уметника, лепо их угосте и реч по реч, концерт већ заказан. Тако ћеи, драга моја, оне бисере намењене нама, које тако улудо просусмо и залуписмо им врата, имати прилике да видиш и да им се дивиш у једном другом храму, недалеко од српског. Аплаудираће им и дивити им се неки други људи, а они ће им се клањати насмејани, али тужног срца. Тутађе, кажу, о нашој бруци, не мора баи од њих да се чује.

Изађем сав снујден и седнем код „Бони и Клајда” да се мало повратим. И баи тада, као шлаг на ову неукусну торту, стиже ми СМС од једног нашег познатог шансоњера. Чуо је да у Пешти постоје српске кафане па пита да ли могу да му препоручим неку мало бољу, у којој би наступао. Бацим полед преко пута, на „Централ кафе” и кроз излог видим махом неки фи ни свет. Све је исто као што стоји у нашим староставним књигама, с малом разликом: ни тамо нема нас. Одговорим човеку да се мане ћорави посла, довршим своју горку кафу и одем да прилегнем, с лажном надом да ће ме из тог мрачног сна пробудити нека шаренија јава.

Твој Драган

КУЛТУРА МАТИЦЕ

Старе српске престонице и њихова уметност

Поводом деценије од смрти истакнутог византолога академика Војислава Ј. Ђурића, у присуству породице, колега и пријатеља, у Српској академији наука и уметности представљена је књига „Старе српске престонице и њихова уметност: Рас, Призрен, Скопље”. Објављена агилношћу породице, у Фонду Војислав Ј. Ђурић, књига је настала као резултат предавања и излагања припремљених на молбу епископа Јована пред одлазак Војислава Ђурића у Америку.

Срђан Ђурић подсетио је на чињеницу да данас заборављамо речи као што су знамен, траг, узор, као и да се више не крећемо путевима којима су се кретали Немања, Милутин и Душан, о којима говори ова књига.

Петер Хандке:

„Гестаповски менталитет”

Аустријски писац Петер Хандке изјавио је у Паризу да је задовољан актуелном полемиком у културној јавности Француске поводом одлуке париског позоришта „Комеди франсез” да један његов комад скине са репертоара зато што се у њој јасно показује ко је ко. „У овој полемици се не ради о сукобу мишљења, јер ту нема различитих ставова... То су моралисти постмодернистичког, гестаповског менталитета који тврде, позивајући се на хуманост, да знају ко је добар, а ко лош”, изјавио је Хандке. „Такви ставови не воде ничем другом до рату”.

Одговарајући на аргументе својих неистомисљеника који траже да Хандкеова дела буду скинута са позоришне сцене „зато што он брани

Србе”, Хандке је рекао: „Никада нисам увредио ниједан народ. Критиковао сам усташе, критиковао сам римокатоличку цркву и папу (због Степинца) – зато сам и изашао из римокатоличке цркве, али никада нисам увредио ниједан народ”.

Осврћући се на актуелну изложбу фотографија Драгана Томића, организовану под називом „Косово, време енклава” у српској цркви у Паризу, Хандке је рекао да је скандалозно што се у западним медијима готово уопште не говори о судбини избеглица са Космета и из Крајине. „Ова изложба фотографија није довољна. Зашто о томе нико не прави репортажу? То је скандал за вечност”, рекао је Хандке, који је сам писао о стотинама хиљада избеглица у Србији.

Музички догађаји у Београду и Новом Саду

Макса Ћатовић директор продуцентске куће Комуна, најавио је 11. маја неколико значајних музичких звезда чији су концерти у Новом Саду и Београду већ уговорени. Најпре, на београдском стадиону Ташмајдан, 3. јуна наступа финска група Апокалиптика.

14. и 15. јуна на сцени Српског народног позоришта у Новом Саду гостује балет Бољшој театра, чији ће ансамбли на основу потписаног петогодишњег уговора, два пута годишње гостовати у Србији, у јуну и децембру, једном у Београду а други пут у Новом Саду.

19. јуна на Петроварадинској тврђави наступа британска поп звезда Стинг.

У организацији Комуне и Гитар Арт фестивала 3. јула у Сава центру је заказан концерт гитарске легенде Пака де Лусије.

5. јула у Нови Сад долази Ерос Рамацоти који ће одржати концерт на Стадиону Војводине.

О концерту Ролингстонса у Београду заказаном за 7. јули на Хиподрому Ћатовић је рекао да је све завршено али да још нема права да излази у јавност са појединостима.

...И ТАЧКА

Песник М. држи дијету

Песник М. је тог сунчаног мајског јутра стао на вагу и запрепастио се од броја на којем се казаљка зауставила, те је одлучио да почне са уобичајеном пролећном дијетом, али – опет по обичају – није стигао даље од трећег дана, од очекиване мучнине и глади, непромењеног стања на ваги, и једне песме испеване на ту крајње тривијалну тему:

Раст храста

*Као год за годом стари храст
наталожих сало на своје стабло
скидам их у обрнутом времену
путујем у витку младост стабљике
када су били важни само елементи
сунце, вода, земља и ветар
расти и живети
и уживати
у животу и расту
далека успомена у старом храсту
хоће да живи поново
да окрене време наглавачке
победи малаксалост
старост да замени за младост
али на крају
песник не постаје млад
остаје само жудња
– и глад*

Милан Степанов

МАТИЦА НА ДЛАНУ**Преврат у Г17 плус**

Грудва коју је Мирољуб Лабус бацио прошлонедељним подношењем оставке на функцију потпредседника Владе Србије, а да се није консултовао са страначким органима, у међувремену се претворила у лавину, која га је на крају збрисала и са места председника Г17 плус.

Иако је Главни одбор Г17 плус требао да одлучи „само“ о томе да ли ће ова странка остати у Влади Србије, седница је била одлучујућа по судбину саме странке. Два прва човека Г17 плус – Мирољуб Лабус, председник, и Млађан Динкић, потпредседник – отворено су укрстили мачеве. Повод за рат било је суспендовање председнице Извршног одбора странке Верице Калановић, које је Млађан Динкић назвао „недемократском и неразумном одлуком“ Мирољуба Лабуса и запретио да ће због тога на Главном одбору понудити оставку на функцију потпредседника Г17 плус. Испало је, међутим, да се Динкић много боље припремио од Лабуса и на своју страну придобио већину партијских другова (у чему му је лобирањем здружно помагала поменута Калановићка), па је на крају дошло до правог преврата у странци. Мирољуб Лабус, дакле, није више председник Г17 плус, министри ове странке остају у влади, Предраг Марковић (председник српског парламента) напустио је странку, Горану Пауновићу, истакнутом члану Г17, одузет је посланички мандат, док ће партијом до нове изборне скупштине руководити, ко би други до – Динкић!

Лабус је поднео оставку на функцију председника Г17 плус незадовољан што је на гласању одбијен његов предлог да министри Г17 плус напусте Владу Србије. Седница је даље настављена изјашњавањем о предлозима страначког потпредседника Млађана Динкића, чији су предлози изгласани већином гласова. Кратко речено, чланица владајуће коалиције великодушно даје Коштуници „форе“ да до 30. септембра 2006. испоручи Младића Хагу, не би ли се тако стекли услови за наставак преговора са ЕУ. Уколико се и овај рок пробије, сви посланици Г17 ће 1. октобра напустити Скупштину – осим председника Скупштине, како би могао да распише превремене парламентарне изборе, чији ће датум бити договорен са коалиционим партнерима и ДС-ом. Или народски речено, Динкић мисли да је „боље врабац у руци“, односно позиција у влади, а Лабус мерка „голуба на грани“ и покушава да истицањем личне поговорности и подношења оставке, стекне политичке поене за следеће парламентарне изборе.

Горан Пауновић, који се нашао под великим притиском због отвореног супротстављања Млађану Динкићу, поручио је новинарима да је „ово Осма седница Г17 плус“ и да је све унапред изрежирано: „Ово превазилази машту и највећих диктатора које смо имали на политичкој сцени Србије. Сада је очигледно да ће учинити све како би покушали да сачувају посланичке мандате. Ово је очигледна намештаљка председнику странке. Млађан Динкић је извршио преврат у странци, отевши је од Лабуса, с намером да је преда Војиславу Коштуници“, рекао је огорчени Пауновић.

ви своју политику ЕУ, и улогу Немачке, посебно када је реч о даљем проширењу.

Председник Европске комисије Жозе Барозо сматра да одлуке у осетљивој области правде и безбедности више треба доносити већинским гласањем, уместо да се захтева једногласност. „Таква одлука значиће суштинско унапређење нашег капацитета да пронађемо заједничке одговоре на заједничке проблеме. Способни смо да продубимо европски пројекат“, изјавио је Барозо.

За противнике устава предлог увођења већинског гласања представља звона за узбуну. Они су у стању приправности на сваки знак да комисија покушава имплементирати делове нацрта устава на мала врата. За посланика британских конзервативаца Сида Камала таквим предлогом отишло би се сувише далеко. Забринут је да Британија не би блокирала његово усвајање.

„Већина народа очекује да безбедност остане у надлежности државе. Желимо сарадњу, а не принуду“, навео је Камал. Портпарол британске владе у Бриселу казао је да ће његова земља сачекати да види детаље предлога. Свака промена захтевала би једногласан пристанак свих 25 држава чланица.

У истраживању јавног мишљења за потребе комисије, само је четвртина испитаника навела усвајање устава као један од два најважнија потеза за будућност Европе. Међутим, две године након пријема нових десет држава структуре ЕУ шкрипе. Требало је да устав то промени проширењем већинског гласања, увођењем председника којег би на период од две и по године бирале националне владе и министра спољних послова ЕУ и усвајањем повеље о основним правима. Многе присталице устава нерадо су прихватиле референдум у Француској и Холандији: напокон, државе које су ратификовале устав представљају већину грађана ЕУ. Зашто би се њихови гласови отписали због Француске и Холандије?

Противници устава, међутим, закључују да устав мора бити једногласно прихваћен: Француска и Холандија су га одбациле, дакле блокиран је. Аргументи се врте у круг скоро годину дана, као што је признао председник Европског парламента Жозеп Борел. „Говорили смо о томе хиљадама пута у хиљадама дебата“, изјавио је Борел. Крај се, међутим, не назире.

ТЕКУЋА ТРАКА**Осујеђен атентат**

Министар српске полиције Драган Јочић обавестио је премијера Републике Српске Милорада Додика да је БИА пресрела телефонски разговор о припреми атентата на њега. Додик је недавно формирао специјално одељење тужилаштва РС за борбу са организованим криминалом, именован је специјални тужилац и најављен жесток обрачун са мафијом. Према индисијама до којих је дошла полиција атентат је требало да буде извршен „зољом“ која би дејствовала на премијеров аутомобил у покрету.

Глава о концу

Хрватска полиција је поднела казнену пријаву против Бранимира Главаша, пошто је пронашла двојицу бивших припадника војске који су потврдили да је Главаш 1991. у Осиеку, наредио ликвидацију Ђорђа Петковића. Детаљан опис убиства Чедомира Вучковића и Ђорђа Петковића дала су тројица сведока, који у терете Главаша, иначе саборског посланика, да је наредио извршење свирепих злочина. На основу тих исказа, главни државни тужилац је послао у Хрватски сабор захтев за одобрење спровођења истраге против Главаша, што је Сабор својом одлуком и омогућио.

Свака част Илићу

Проф. др Дејан Илић, генерални менаџер за односе са акционарима у највећој европској фабрици батерија „Варта“, проглашен је менаџером године у Немачкој. Поред тога што је успешан менаџер, овај Србин родом из Смедерева, предаје на четири универзитета – у Њу Џерсију, Паризу, Лондону и Грацу. Активни је члан Њујоршке академије наука.

Тресла се гора...

На Равној Гори су у суботу, 13. маја, у размаку од једног сата, одржана два равнорска сабора – Српског покрета обнове, али и Српског демократског покрета обнове. Вук Драшковић, лидер СПО-а и шеф дипломатије СЦГ, пред више од 10.000 присталица рекао је да се морају уклонити све препреке како би Србија постала једна од водећих земаља у овом делу Европе. Затим је пред неколико стотина учесника другог сабора, говорио Дражин унук Војислав Михаиловић, копредседник СДПО-а, који је рекао нешто слично.

Србијагас и Мол потписали споразум

Србијагас и Мол потписали су прошле недеље у Кечкемету уговор о транспорту природног гаса кроз Мађарску којим се решава питање испорука природног гаса Србији до 31. децембра 2017. године. У Србијагасу сматрају да су у преговорима са мађарским партнером остварили повољније услове од раније утврђених, па се очекује да ће укупни трошкови бити смањени за око 80 одсто што је 14 милиона долара мање на годишњем нивоу. Осим тога, омогућен је континуитет у снабдевању српских потрошача и довољне количине природног гаса у грејној сезони.

Савет безбедности без сагласности о Ирану

Шефови дипломатија пет земаља сталних чланица Савета безбедности УН и Немачке нису успели да, на састанку одржаном прошлог понедељка у Њујорку, усвоје заједничку стратегију о Ирану. Министри спољних послова Француске, Британије, САД, Кине, Русије и Немачке, те високи представник ЕУ за спољну и безбедносну политику Хавијер Солана, нису постигли договор о резолуцији којом би се од Техерана тражило да суспендује активности на обогаћивању урана.

ОКО ПЛАНЕТЕ

Годину дана након „историјског не“ у Француској и Холандији

Како доћи до Устава ЕУ

Прошло је скоро годину дана откако су холандски и француски бирачи рекли „не“ нацрту европског устава и пореметили процес његовог усвајања. Након тога Европска унија је прогласила „период размишљања“. За присталице устава то је значило време за разматрање различитих могућности, а за противнике стављање устава на лед. Сада се период размишљања ближи крају, иако званичних одлука о оживљавању процеса неће бити до прве половине 2007, када Немачка преузима ротирајуће председништво ЕУ.

Естонија је прошле недеље постала тринаеста држава чланица која је ратификовала нацрт устава. Извесно је да ће то ускоро учинити и Финска, можда у другој половини године, када ће бити њен ред да председава. Немачки канцелар Ангела Меркел требало би да крајем недеље предста-

Дан Европе прослављен уз кафу и колачиће

У Берлину и више десетина немачких градова различитим културним манифестацијама обележен је Дан Европе. Пажњу јавности највише је привукло учешће берлинског кафеа Ајништајн у културном пројекту Кафе Европа који је организовао Институт европских региона под покровитељством Аустрије. Централна места у којима су Чеси, Пољаци и Словаци прославили Дан Европе су кафеи у три престонице. Замисао Аустрије као председавајућег ЕУ да се уместо прослава на трговима и дебата политичара обични људи сретну и хаскају о Европи над кафом и колачићима прихватио је у Прагу и бивши председник Вацлав Хавел.

Опраштање матураната Српске гимназије „Срећа долази сама...”

Матуранти Српске гимназије у Будимпешти су завршили писмени део матурских испита из српског језика и књижевности, мађарске књижевности, математике и историје, а сада предстоје усмени испити, али је до полагања преостало још више од месеца дана. Међутим, најлепши део овог „међуматурског периода” засигурно је опраштање које ће свима остати у најлепшем сећању. Ове године ова отмена свечаност приређена је 12. маја поподне у пет сати.

Именик матураната

Предраг Алексов, Естер Биро, Нора Чосор, Лила Форо, Олга Гуљаш, Даринка Ђерки, Тамаш Хоторан, Рената Јакуш, Дуња Лукач, Аница Мандић, Далма Молнар, Данило Роцков, Магдолна Видицки, Бранислав Вујић, Надежда Будимировић, Мак Васић, Сања Докић, Иван Киш, Стефан Кнежевић, Вук Копана, Адам Ловчевић, Дуња Маргушић, Моња Милић, Бојана Поткоњак, Радош Пупавац и Недељко Уљаревић.

По старом обичају, школска зграда је и овога пута била свечано припремљена за опраштање од матураната. Према древним, неписаним, наслеђеним манирима гимназијске традиције у Мађарској, ученици 11. разреда су школски ходник и учионице окитили свежом травом и тек узбраним цвећем. Тако је старо али још увек добро очувано здање одисало мирисом будућности.

Разредници Јулијана Которчевић и Дејан Чичић су на челу својих ђака уз песму „Збогом школо наша” прошли школу и прешли у свечану салу где је приређен пригодни програм. После интонирања мађарске и српске химне уследио је програм 11.а разреда који је увежбала разредна Видосава Свобода.

На самом почетку Радојка Филаковић је у име 11. разреда и ученика млађе генерације рекла следеће: „Стигао је час расанка. Многим су ови тренуци тужни. Ово је крај ђачког, школског живота и почетак нечег новог, непознатог. Пратимо вас на пут који и нас чека, који сигурно није увек раван. Пратимо вас и искрено се надамо да ни на једном од тих успона, без обзира колико су они стрми, ни пред једном од препрека, ма колико оне несавладиве изгледале, нећете посустати и да ћете све ударце подносити високо подигнуте главе. Зато би вам желели да вас током живота чека: младост, љубав, пријатељство и срећа.”

Рецитал који је изведен састојао се од лепих мисли које се везују за љубав и људску срећу, која је уједно служила и као мото читаве манифестације. Хор је извео неколико дирљивих песама који се уклапали у целокупну атмосферу свечаности.

У име матураната опрштајни говор одржала је Сања Докић, ђак генерације: „Поштовани професори, драги родитељи и пријатељи, дошао је и тај дан када се као матуранти опраштамо од драгих професора који су уложили велики труд да од нас направе људе, али исто тако се опраштамо и од искрених пријатеља са којима смо селели у клупама и делили заједничке тајне и пролазили кроз најлепши период досадашњег живота. Као да је јуче било када смо ушли на врата ове школе и размишљали како ће нам се одужити ове четири године без родитеља и пријатеља, али те године су пролетеле. Сада стојимо испред вас, али још увек нисмо свесни да је наше школовање завршено, да су затворена једна врата, врта наше младости и да нам се отварају врата зрелости. Ту смо где смо, повратка више нема, али једно је сигурно да ћемо увек у нашим срцима носити најлепше успомене из средњошколских дана.

Време ће учинити своје, свако ће кренути својим путем, али не путем заборавља, јер права пријатељства створена су у овој школи и овим клупама, нити ћемо дозволити да нас даљина растави, наша срца увек ће куцати као једно.

У име целе генерације волела бих да се захвалим нашим разредним старешинама: професорки Јулијани Которчевић и професору Дејану Чичићу, као и разреднику у Српском ђачком дому, професору Милану Ђурићу који су били уз нас четири године и имали разумевања за све наше несташлуке. Такође се захваљујемо нашој директорици Катици Рус, као и свим професорима, наставницима, учитељицама и наравно родитељима који су нас подржавали.

Мојим школским друговима желела бих да пожелим све најлепше у даљем животу и кад се сете средњошколских дана да им осмех озари лице. Наравно, видимо се за пет година у новом и још сјајнијем издању.

За крај волела бих да цитирам нашег писва Иву Андрића: „Нема лепшег задатка него што је: омогућити

Опраштање од школске зграде

неком развитак, помоћи човеку у његовој тежњи за успоном.”

На мађарском језику се у име своје генерације на веома духовит начин опростила Даринка Ђерки. Траку генерације на српску тробојку привезали су матуранти Естер Биро и Бранислав Вујић.

Након овог узвишеног дела следно је говор директорке Катице Рус. Она је на поетски начин указала на дванестогодишње школовање, на минуле године, несташлуке, успехе али исто тако и на предстојеће изазове неминовне будућности која чека све матуранте. На крају своје беседе уручила је награде. Према одлуци наставничког већа почасна титула ђака генерације додељена је Сањи Докић и Естер Биро са образ-

ложењем: „За постигнуте одличне успехе у учењу и за активно учешће на приредбама Српске гимназије.” Директорка је затим уручила повеље и поклон-књиге. Тако су Предраг Алексов и Иван Киш за марљиво учење, за лепе успехе на државном ОКТВ такмичењу и за обављање дужности председника, односно, потпредседника Ђачке самоуправе примили повељу признања. Аница Мандић, Далма Молнар и Бранислав Вујић су добили повељу са књигом за дванаестогодишње школовање у Српској основној школи и гимназији у Будимпешти, као и за учешће на ОКТВ такмичењу из српског, односно за спортске активности на такмичењима у бојама Српске гимназије. Моњи Милић и Радош Пупавац је такође додељена повеља за успешно учешће на спортским такмичењима и многим шампионатима бранећи црвено-плаво-белу заставу Српске гимназије. За вишегодишње учешће у раду хора повеља је уручена матуранткињи Олги Гуљаш.

Ваља истаћи да је поклон-књиге даривала Српска самоуправа у Будимпешти. На самом завршетку вероучитељ отац Павле Каплан уручио је грамату Предрагу Алексову и Браниславу Вујићу који су редовно похађали часове веронауке. Бранислав је од првог разреда основне школе, па све до матуре верно пратио предавања православне веронауке.

Свечани део је тиме окончан, а за професоре су родитељи матураната као знак пажње и захвалности припремили закуску.

Д. Дујмов

Ђаци генерације, Сања Докић и Естер Биро

„Веронаучни камп 2006”

У организацији Епархије будимске четрнаести веронаучни камп биће одржан ове године у Бати (Százhalombatta) у трајању од 31. јула до 6. августа. Могу се пријавити деца од 6 до 15 година која су активна у Цркви и похађају веронауку. Заједно са свештеницима-вероучитељима и искусним васпитачима деца ће бити смештена у самом граду недалеко од нашег св. храма. Осим смештаја имаће и потпуно снабдевање: доручак, ручак и вечеру. У програму као и ранијих година поред часова веронауке, црквеног појања, ручног рада и осталих душекорисних занимања предвиђена је и посета нашем храму у Стоном Београду и излет у Ерд. Главна тема овогодишњег кампа је црквена музика и појање. У оквиру разоноде предвиђена су и купања у градском базену и упознавање знаменитости града.

Пријава се врши са уплатом од 7.000 фт. аконтације. Пријавити се можете до **14. јуна** ове године првенствено код својих **парохијских свештеника** и код организатора о. Павла Каплана на тел. 06-24-482-572.

Српски народоносни табор у Батањи

Културни и документациони центар Срба у Мађарској и Српска основна школа у Батањи позивају вас у **Јужноалфелдски српски народоносни табор који ће се одржати у Батањи од 18. до 24. јуна 2006. године**. Рад ће се вршити у следећим секцијама: **народне игре, народна музика и матерњи језик**.

За учешће, односно партиципацију се плаћа 10 000 фт.

Пожељно је да се пријаве изврше писменим путем (али може и телефонски).

За информације вам на располагању стоје следећи телефонски бројеви: Будимпешта 06 1 331 5345, Батања 06 68 456 006, Деска 06 62 271 377.

Српски језички камп „Вук Караџић”

Балатонфењеш, од 1. до 9. јула 2006.

Самоуправа Срба у Мађарској у сарадњи са Српском самоуправом у Печују и Српском самоуправом другог кварта у Будимпешти, седми пут организује летњи језички камп „Вук Караџић”, од 01. 08. до 09. 08. 2006. г. у Балатонфењешу, на обали Балатона.

Очекују се пријаве деце од другог разреда основне школе до десетог разреда гимназије.

Рок пријаве: до 1. јуна 2006. **Износ уплате:** 15.000 фт.

Рок уплате: до 15. јуна 2006.

Табор се организује са циљем да се унапреди знање српског језика и познавање српске културе.

Информације можете добити на број телефона ССМ: 331-53-45 од Јадранке Драгојловић и др Јованке Ластаћ 06/70-337-2589.

Књижевно вече у Сегедину

У организацији Српске мањинске самоуправе у Сегедину и Сегединске српске заједнице, 26. маја са почетком у 18 сати, у Српском клубу одржаће се књижевно вече. Гости Сегединца биће Александар Чотрић, афористичар, сатиричар, иначе државни секретар Министарства за дијаспору Републике Србије, Слободан Симић, сатиричар, драмски писац и Александар Баљак, афористичар и сатиричар.

Храмовна слава у Сегедину

У име Српске православне црквене општине, Српске самоуправе у Сегедину и Сегединске српске заједнице Срдачно вас позивамо на **ХРАМОВНУ СЛАВУ ЛЕТЊИ СВЕТИ НИКОЛА** која ће се одржати **20. маја 2006. године**.

Програм: У 10 сати света литургија у сегединској српској православној цркви (Сегедин, Шомођи ул. бр. 3). Затим следи: литија, резање колача, преливање славског кољива и свечани пријем у црквеној порти, уз музику оркестра „Банатске Лале”.

Промоција ЦД-а „Ој Јаворе”

Промоција ЦД-а „Ој Јаворе” Оркестра „Шендерге” 31. маја 2006. у 20 сати у будимпештанском позоришту – Belvárosi Színház (Budapest, VII Károly krt. 3/a).

Гости концерта су: Ансамбл „Вујичић” и Марта Шебешћен.

ТАБАНСКО ВЕЧЕ

Одржаће се 3. јуна 2006. (у суботу) са почетком у 20 сати у Дому Културе „МОН” (II Budapest, Csörsz u. 18.)

Том приликом ће се самосталним програмом представити КУД „Табан”, уз пратњу оркестра „Бидо” из Бечеја.

У програму ће учествовати и етно група „Жива вода” из Београда. После програма следи бал до зоре, уз пратњу оркестра „Зора”.

„Дезвар” у продаји

Недавно објављени роман Драгана Јаковљевића „Дезвар” у Мађарској се може наручити на телефон издавача: 06 30 685 26 43. На подручју Србије књига се продаје у књижарама „Стубови културе”, у свим већим градовима. Широј јавности роман ће бити представљен на промоцији заказаној за **26. мај 2006. у 19 сати у Вуковој сали Библиотеке града Београда**, као и у контакт емисијама РТС-а. Издавач и аутор захваљују се на помоћи српским самоуправама **V и XIII кварта** Будимпеште и СМС у Геду.

Калашки разговори

У четвртак 25. маја 2006. 18.00
у бившој школи у црквеној порти

Уводни део:

Приказивање старих фотографија

које је припремио и говори о њима Милан Недељков.

Припреме: Петар Милошевић и Владан Јовановић.

О малом послужењу стара се Српска самоуправа у Калазу.

Уручење награде „Јаков Игњатовић”

Задужбина Јакова Игњатовића из Будимпеште свечано ће уручити повељу признања с медаљом Моми Димићу.

О књижевном делу награђеног говориће Предраг Степановић, професор и књижевник

Свечаност ће се одржати **29. маја 2006. у 18 сати**, у свечаној сали Самоуправа Срба у Мађарској (Budapest, V. Falk M. u. 3.)

Конкурс за руководиоца СКДЦ

Самоуправа Срба у Мађарској расписује јавни конкурс за руководиоца Културног и документационог центра Срба у Мађарској. Услови за пријаву на ову функцију су следећи: • мађарско држављанство • знање српског и мађарског језика (на нивоу матерњег језика) • високошколска или факултетска спрема • пет година радног искуства на пољу културно-просветне делатности • кандидат мора да буде припадник српске заједнице у Мађарској.

Уз пријаву молимо приложити: • аутобиографију • потврду о школској спреми (копију) • концепцију о пословању установе • потврду о томе да кандидат није кривично кажњаван.

Лична примања руководиоца ће се одредити на основу пропозиција Закона о правном статусу запослених у јавном сектору. Руководиоца установе бира Скупштина ССМ, која је, уједно, и послодавац руководиоца установе. Руководиоца установе именује председник ССМ, на пет година.

Рок пријаве на конкурс: 30 дана од објављивања конкурса.

Рок за доношење одлуке: 60 дана од закључења конкурса.

Потенцијалним кандидатима је омогућен увид у документацију Културног и документационог центра Срба у Мађарској, у канцеларији ССМ (Будимпешта, Улица Микше Фалка бр. 3).

Недељни лист Срба у Мађарској. Адреса: Српске народне новине, 1065 Budapest, Nagymező u. 49. Телефон: 475-0654. Главни уредник: Милан Степанов, секретарредакције: Милица Вукајловић. Оснивач и издавач: Српски демократски савез. За издавача: Андрија Роцков. Финансира се на основу мањинског закона из државног буџета посредством Државне задужбине за мањине. Суфинансијер: Министарство културе и медија Републике Србије. Лист дистрибуира Мађарска пошта, а претплаћује се код издавача. Име и адресу послати на адресу Szerb Demokratikus Szövetség, 1065 Budapest, Nagymező u. 49 а уплатити поштанском уплатницом или на жиро-рачун број платног промета 11705008-20417439. Претплата на лист је 4000 фт. за целу годину. За иностранство годишње 40 EUR, (10.000 Фт) – Штампа: КОМП-прес КфТ. Одговорни пословођа: Ференц Ибош. –

Технички руководиоци: Карољ Сабо. ♦ Српске народне новине на Интернету: Home page: www.comp-press.hu/cnn2000 E-mail: stepanov@freemail.hu

HU ISSN 1215-072 x

Владета Јеротић

Како замишљам хришћанство и хришћанина у XXI веку (трећи део)

Фото: Иван Јакимић

Шта ће се очекивати или захтевати од истинских хришћана у будућности, како замишљам овакве хришћане у XXI веку?

„Питали монаси великог Аву Исхириона (IV век): Шта смо ми урадили? – Ми смо испуњавали заповести Божије, одговори Исхирион. А шта ће радити они што после нас дођу? – Они ће радити ово што ми радимо, но у пола мање. А они после њих? – Они при свршетку времена неће никако држати монашко вежбање, но њих ће постићи такве напасти и таква искушења, да ће они кроз трпљење тих напасти и искушења показати се у царству Божијем већим од нас и од отаца наших.”

Ова поучна прича коју сам пре много година прочитао у „Охридском прологу” владике Николаја Велимировића, веома ми се допала, била ми је и утеха, али не да бих се опустио и постао лењ у раду на упознавању самога себе, а онда, и важније, у раду на поправљању себе, већ ми је помогла да мало боље разумем ток хришћанске историје, развој хришћанске цивилизације и културе, али и све страшне ратове који су исцрпљивали људе и народе, а ипак били подстрек хришћанској Цркви, да иако све малобројнија, зготови густ и квалитетан мед из безбројних саћа, мед сачињен на крају времена од најбољих пчела и њихове божанске хране, мед за оне за које Христос каже да ће прећи из овог у онај свет „без суда”.

Враћам се на крају на онај најважнији услов од кога зависи да ли ће хришћански човек остати до краја молитвен, трудољубив и трпелив

(према себи и другима трпелив). Вера је тај најважнији услов, због тога морамо себи стално постављати одлучна питања: верујеш ли у оно што говориш? Верујеш ли да је Исус Христос Божији син и „син човечији” (како је самог себе често називао), рођен од Девце Марије, једном и никад више чудом партогенезе зачет, какво су чудо наговештавали митови старих народа, а непосредно предказао јеврејски пророк Исаија? Верујеш ли у речи које је Исус Христос изговорио док је био на земљи од којих су најважније записане у четири Јеванђеља? Верујеш ли да је Христос истински, као човек, а не привидно страдао и умро на крсту и после три дана васкрсао, једном и никад пре или после у историји, као што су ово чудо наговештавали митови старих народа?

Ако у све ове хришћанске истине истински верујеш и Бог ти је дао дар и способност да о њима другима говориш, онда говори, увек пазећи да твоја реч не буде оштра и наметљива, вређајући и осуђујући, фанатична, што значи без спремности да чујеш и другачије мишљење и да будеш трпелив према свакоме. Уколико ниси у стању да у ове истине до краја поверујеш, уздржи се од проповедања, ћути и јачај веру уз помоћ људи који имају јачу веру од тебе и уз помоћ оних књига које ће ти помоћи да веру утврдиш.

Али није све завршено ни када си могао искрено и целим својим бићем да поверујеш у истине које Христова Црква упорно и верно преноси две хиљаде година. Потребно је да пружиш себи и другима искрени одговор, не мање тежак од оног првог: да

ли живиш то у шта верујеш? Да ли су ти дела у складу са вером, јер само тако, живећи оно у шта верујеш, може и твоја проповед да буде жива и делатна. Ако још ниси ускладио веру са делима, буди опрезан и уздржљив када другима говориш о вери, или говори само оно и онолико о вери колико си сигуран да си је спровео у део сопственог живота.

Мислим да је најтеже од свега доследно стајати целим својим бићем иза онога у шта верујемо и шта говоримо. Зашто? Савремена психологија потврдила је слушавања великих стваралаца кроз векове да је човек чудно биће расцепљеног ума који, и не знајући, једно говори, друго мисли, треће осећа, а четврто ради. Једино је религија одувек била позив човеку на уцеловљавање, повезивање и спајање разнородних, један другом супротстављених делова сложеног људског бића. Бог је она моћна сила која нас позива да откривајући Га, постепено или одједном у себи, пођемо путем обожења, јер је ово једини пут који нам обећава мирење, попуњавање, уједињавање свега што нас у нама самима цепа, растрже и одводи од јединог задатка и циља: тражити Бога и сјединити се са Њим („тако не живим више ја него Христос живи у мени”, пише апостол Павле у Посланици Галатима, дубоко у себи проживевши оно што пише). Отуд стваран мир, смиреност, хармонију и ведрину постижу само они којима „ум у срцу почива”, код којих су на најбољи могући начин усклађени мисао, осећање и воља, јер: „Како је говорио, тако је и творио”, пише Теодосије за светог Саву, сталног узора свима православним Србима.

Откриће „Јудиног јеванђеља”

Појава „Јудиног јеванђеља” заинтриговала је библисте широм света, али тешко да ће уздрмати хришћанство. За Православну и Католичку цркву коптски рукопис из трећег или четвртог века који је на енглеском објавило друштво „Нешенел циографик” има пре свега историјску вредност, али неће утицати на промену канонског учења.

Др Радомир Ракић, професор Православног богословског факултета у Фочи и аутор „Библијске енциклопедије”, каже да „Јудино јеванђеље” није никаква бомба која би довела да заокрета у хришћанству: „Постоје више десетина такозваних апокрифних јеванђеља која садрже доста произвољности и нетачности о земаљском животу Исуса и због тога нису увршћена у Нови завет, али, с друге стране, она библистима дају историјску позадину канонских списа.”

„Јудино јеванђеље” је настало у гностичкој заједници каинити и није чудо што рехабилитује апостола који је издао Исуса.

„Иако се о гностичким заједницама мало зна, у основи њихових система је дуализам који се противи постојању трансцендентног Бога и учи о неком демијургу као творцу света. Гностици нису веровали у васкрсење тела, а на свете тајне као што су крштење или евхаристија гледали су као на симболе”, објашњава Радомир Ракић.

Пошто су гностици материју сматрали злом, нису били способни да прихвате стварност оваллођења Месије, Христа. По њима било је немогуће духовном бићу као што је Христос да дође у директни додир са злом материјом. Одатле се појавила јерес докетизма која је учила да је Христос само наизглед био човек, док је у стварности био дух.

Др Емилијан М. Чарнић у књизи „Увод у Свето писмо новог завета” наводи да је свети Атанасије Велики у својој 39. свечаној ускршњој посланици из 367. године навео свих двадесет седам новозаветних књига, а међу њима и четири јеванђеља која су писали Матеј, Марко, Лука и Јован у којима се налази, како је писао, „спасење и побожност”. Петостети, Трулски васељенски сабор је 692. године потврдио цео тај новозаветни канон и отада је он у цркви и коначно прихваћен.

Да би неко јеванђеље постало канонско, како каже протођакон Ракић, морало је да испуни барем три услова: да је сам аутор један од Христових апостола, да је био богонадахнут док га је писао и, треће, да се тај текст чита јавно на Светој литургији. Наравно, црква даје коначну реч о сваком од тих списа. Емилијан Чарнић у својој књизи наводи која све апокрифна јеванђеља нису увршћена у новозаветни канон: Јеврејско, Евионитско, Египатско, протоеванђеље Јаковљево, Томино, Филипово, Никодимово, Јованово...